

Magasinet

NR. 7 • SEPTEMBER 2006 • 21. ÅRGANG FOR FAGORGANISERTE

www.magasinet.org

Jakten på lærelassen:
**Ramiz
fikk kontrakt**

Side 3

Kampen om lærekontraktene:

Høyt fravær

gir dårlige odds

Kjekt med fire hender når rør skal installeres. Rørlegger Sladan Milanovic (til venstre) gir Ramiz Safdar ei hjelpende hand.

Høyt fravær i skoletida reduserer muligheten for å tegne lærlingkontrakt. – Vi ser først på fraværet, dernest på karakterene, fastslår bedriftens lærlingansvarlige. Klubbformannen ved ORAS A/S i Oslo, Vebjørn Olaussen, og lærling Ramiz Safdar er enig.

TEKST: ODD HARALD RØST
FOTO: LEIF GABRIELSEN

odd@lo-media.no

– Her ansettes folk uansett rase og hudfarge. Mellom 22 og 25 nasjonaliteter er representert blant de 520 ansatte. Jeg er forsiktig med å spørre hvor søkerne kommer fra. Derimot er jeg opptatt av hvor mye de har vært borte fra skolen og deres norskkunnskaper. Kommunikasjon er viktig, både gutta imellom og mellom rørleggerne og kunden, fastslår driftsdirektør og lærlingansvarlig for Østlandet, Ole G. Rontén.

– *Gutta?*

– Dessverre har vi ingen jenter blant lærlingene, men de fins i Oslo. Det bør være like naturlig for jenter å søke seg til rørleggerfaget som for gutta å ta utdanning

som sykepleier. Det har blitt færre tynge løft og flere hjelpemidler, men stresset er nok blitt større, svarer Vebjørn Olaussen, klubbformann på fjerde året og nestleder i Rørleggernes Fagforening. Det er vedtekten som fastslår at han skal være klubbformann og ikke klubbleder.

– Det var ingen jenter da jeg gikk VK I og VK II på Vestby videregående i Akershus, men det skal ha vært ei jente året før jeg begynte og to jenter for det igjen. Dette er et yrke som passer for jenter. Jeg har selv jobbet sammen med ei da jeg var i praksis hos Bravida i Ski, forteller Ramiz Safdar.

Han tilhører, som navnet røper, gruppen

Ole G. Rontén, driftsdirektør og lærlingsansvarlig i ORAS, gratulerer Ramiz Safdar etter han tok «lappen». Klubbformann Vebjørn Olaussen serger for en passende kommentar.

av nye landsmenn, hvis en kan bruke det om ham. Ramiz Safdar er 3. generasjon i Norge. Besteforeldrene hans kom på 70-tallet, og faren kjører drosje. Han snakker urdu, men verken skriver eller leser besteforeldrenes språk. Nå tar han sikte på å bli rørlegger med norsk fagbrev. Bilsertifikatet ble sikret 8. mai.

Valgte selv yrket

– Du vil bli rørlegger. Etter eget valg, tradisjon eller press fra familien?

– Jeg ønsket et håndverksfag og ble overbevist etter å ha hørt en representant fra

– Timelønna på 54 kroner er i minste laget.

Ramiz Safdar, lærling

Norske Rørleggerbedrifters Landsforening - VVS (NBL). Da var jeg nær 17 år gammel og kunne velge mellom flere fag der maling, glass, blikkenslager var de største. Rørleggerfaget var større, og representan-

ten for NBL var flinkst til å fortelle, også om muligheten til etterutdanning.

Jeg har ingen rørleggere i familien. Far sa at jeg burde velge det jeg selv syntes var best for meg.

– Anger du?

– Nei. Jeg hadde like gode karakterer som de andre, men ungdom som velger yrkesfag er ofte ikke så glade i bøker, svarer Ramiz Safdar.

– Hvordan ble du mottatt?

– Veldig bra. Jeg har hyggelig kolleger. Jeg hadde nok et tettere forhold til de ansatte da jeg jobbet i Ski fordi dette var et mindre firma. Jeg lærer en masse når jeg er ute på oppdrag og innser at det hadde vært en fordel med større konsentrasjon om det praktiske på skolen og dermed mindre vekt på teorien.

I dag er vi på forskjellige oppdrag over et stort geografisk område og arbeider sammen med mange forskjellige. Jeg savner ikke noe. Dette hadde jeg ikke tenkt over før du tok det opp, sier Safdar med et smil.

– Jeg har fått oppfylt ønsket om å bli lærling i rørleggerfaget. Jeg har ikke noe å

– Fraværet på opera-bygget lå på 4,25 prosent blant våre 27 rørleggere og lærlinger.

Ole G. Rontén, driftsdirektør i ORAS

sette fingeren på. Det eneste måtte være at timelønna på 54 kroner er i minste laget.

For mye teori?

– Også vi hadde sett at skolen la mer vekt på de praktiske ferdigheter. Det er for mye teori i faget i dag. Når ungdommen kommer til oss etter to år på videregående, kan de ikke rørleggerfaget godt nok, forteller Vebjørn Olaussen og fortsetter:

– Jo lengre læretid med praktisk arbeid, desto flinkere fagarbeidere. Dagens rørlegger arbeider innenfor et enormt område, langt større enn det folk tror. Rørleggeren gjør noe mer enn å stake doer. Han jobber med varmekabler, sanitæranlegg, røropplegg for medisinske gasser, til sprinkelanlegg osv.

– Vi sier at det er rørleggeren som står for hjernen i et bygg, supplerer driftsdirektør Ole G. Rontén og avslører at også han er utdannet rørlegger og har tatt tilleggsutdanning senere.

– Konkurransedyktig lønn når læretida er over?

– Mange tjener bedre i andre bedrifter. En god del av dem kommer tilbake. Her er det ordnede forhold, og vi har de beste betingelsene når en tar med de sosiale tiltakene, svarer Olaussen.

– Og så har bedriften hatt tjenestepensjon siden 1987. Vi har liten gjennomtrekk. Neste år vil tre generasjoner rørleggere jobbe hos oss. Svært mange får gullklokka etter 25 år, og neste år er det i hvert fall en som skal ha Norges Vel, tilføyer Rontén.

Mobbing bannlyst

– Ingen mobbing på grunn av hudfarge eller etnisk opprinnelse?

– Vi har en roff omgangstone og kanskje en litt sær form for humor, men mobbing har vi ikke, sier Vebjørn Olaussen og fortsetter:

– Klubben har regelmessige møter med lærlingene der vi kan ta opp alle forhold, som å skrive timelister, HMS-arbeid og fravær. En av lærlingene sitter i klubbstyret. Vedkommende er også bindeleddet mellom klubben og lærlingene. Oppslutningen om klubben er på 100 prosent, også blant lærlingene. Vi finner det positivt at bedriften nærmest oppfordrer nyansatte til å organisere seg.

– Fraver ble nevnt. Kommer ikke ungdom-

Arbeidsmiljøet er det ikke noe i veien med hos ORAS. Vebjørn Olaussen er stort sett fornøyd med lærlingene. Til venstre Rolf Erik Borge, til høyre nybakt lærling Ramiz Safdar.

men seg opp om morran?

– Nå har vi lærlinger fra 17 til 46 år, 43 i tallet innenfor region Østlandet. Over 20 nasjonaliteter er representert. Region Østlandet har 220 ansatte av totalt 520. Vi har en adjunkt på 28 år som har begynt som lærling, og vi har en som tok allmennfag før han bestemte seg for et praktisk yrke.

– Når ungdommen kommer til oss etter to år på videregående, kan de ikke rørleggerfaget godt nok.

Vebjørn Olaussen, klubbformann i ORAS

Hans læretid er på 3,5 år. Med andre ord har vi lærlinger som følger ulike ordninger fram til fagbrevet, forteller Ole S. Rontén og Vebjørn Olaussen.

– Selvsagt har også vi lærlinger som melder seg sjuke etter klokka 10 enda de har fått beskjed om at fravær skal meldes senest kl. 0730 – ikke minst av hensyn til kundene. Vi har også kulturforskjeller. Det er noen som tror at de kan ta seg 8 ukers ferie om sommeren og dra til hjemlandet, fortsetter Rontén.

– Hvilke utslag gir dette på fraværstatistikken i bedriften?

– Vi ansetter ikke uansett. Minstekravet til karakterene er over 3. De unge kan ikke si at de skal bli snekker eller rørlegger og at den teoretiske kunnskapen er dem likegyldig. De bør heller ikke sitte og vente på at noen skal skaffe dem plass. De må selv være aktive.

Må engasjere seg

– Samtidig vet vi at ungdom med fremmedspråklig bakgrunn kan ha store problemer med å få kontrakt.

Ramiz Safdar innskyter:

– Jeg tror at årsaken til at så mange unge

står uten lærlingkontrakt er manglende interesse hos ungdommen selv.

– Vi kjenner eksempler på at fremmedspråklige eller ungdom med minoritetsbakgrunn har problemer med å få arbeid, fortsetter Olaussen og Rontén:

– Vi tar ansvaret som lærlingbedrift alvorlig. En lærling koster bedriften mellom 140.000 og 175.000 kroner. Hver avdeling har en person som har ansvaret for oppfølging, og lærlingene følges helt fram. Alle får tilbud om å søke om reansettelse før de skal gå opp til fagprøven. Dette gjøres for at lærlingene ikke skal føle et ekstra press for tap av arbeid og inntekt hvis de stryker.

Samtlige som nå har søkt, har fått fornyet ansettelsesforholdet. Av de 15 som sist gikk opp til prøven, var det én som strøk. Vedkommende fikk tilbud om å fortsette læretiden hos oss og gå opp til ny prøve. I Oslo gikk 76 opp til svennprøven, hvorav 8 strøk.

Vi ser lærlingene an. Hvis vi oppdager at noen har lese- og skriveansker, legger vi til rette for å hjelpe.

– Bare fryd og gammen?

– Det er ikke alle som ansettes. Lærlinger som driver med faenskap, har små sjanser til ansettelse, svarer Ole G. Rontén.